

СХВАЛЕНО
Рішення педагогічної ради

(протокол від
27.08.2026 р. № 4)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор УППШ «Веселка»
Зоряна ГЕБУР
2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству, жорстокому
поводженню та булінгу (цькуванню) в Ужгородській
початковій школі «Веселка»
Ужгородської міської ради Закарпатської області

I. Загальні положення

1.1. Це Положення регламентує діяльність закладу освіти щодо створення безпечного освітнього середовища, унеможливлення, вчасного виявлення та реагування на випадки насильства, жорстокого поводження та булінгу (цькування).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про охорону дитинства», Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (постанова КМУ від 04.06.2025 № 658) та Наказу МОН України від 18.06.2026 № 961.

1.3. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників колективу закладу освіти: здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладу, а також інших осіб, залучених до освітнього процесу.

1.4. Протидія насильству та булінгу є постійним системним процесом, що включає роботу із ситуаціями, в яких є ризик його виникнення.

II Форми насильства та ознаки булінгу:

2.1. Загальні ознаки булінгу (цькування):

Відповідно до законодавства, булінг відрізняється від звичайного конфлікту чи одноразового прояву агресії наявністю таких обов'язкових ознак:

- **Систематичність (повторюваність)** — протиправні дії вчиняються систематично щодо однієї і тієї ж особи.
- **Наявність сторін** — обов'язкова участь у конфлікті кривдника (булера), потерпілого (жертви булінгу) та, за наявності, спостерігачів.
- **Дисбаланс сил** — фізична, психологічна чи інша перевага кривдника над потерпілим (вік, фізична сила, авторитет у групі, статус тощо).
- **Наслідки для потерпілого** — завдання психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, соціальна ізоляція (виключення з колективу).

2.2. Форми насильства та булінгу, що підлягають реагуванню:

У закладі освіти виокремлюються та фіксуються такі форми протиправних дій:

- **Фізичне насильство / булінг:**
 - Завдання ударів, штовхання, підніжки, щипання, побої.
 - Умисне пошкодження, ховання, знищення або відбирання особистих речей (іграшок, шкільного приладдя, одягу).
 - Примусове утримання дитини в приміщенні або обмеження її рухів.
- **Психологічне насильство / булінг:**
 - Принизливі обзивання, дражлива, поширення образливих чуток чи неправдивої інформації.
 - Образи через зовнішній вигляд, особливості мовлення, національність, релігію або статус родини.
 - Бойкот, навмисне ігнорування, виключення з ігор чи спільної діяльності класу/групи.
 - Залякування, шантаж, погрози (словесні або за допомогою жестів/міміки).
- **Економічне насильство / булінг:**

- Вимагання грошей, їжі (обідів/перекусів), особистих речей.
- Примус до виконання дій майнового характеру (наприклад, змушування дитини віддати свою річ в обмін на «дружбу»).
- **Кібербулінг (цифрове насильство):**
 - Надсилення образливих повідомлень чи загроз у шкільних чатах (Viber, Telegram тощо).
 - Створення образливих мемів, фотожаб, поширення приватних фото чи відео без згоди дитини.
 - Ігнорування або виключення дитини із загальних електронних груп та онлайн-спільнот класу.
- **Сексуальне насильство / булінг:**
 - Принизливі погляди, жести, образливі висловлювання або жарти сексуального характеру.
 - Умисні доторки до тіла дитини проти її волі, що викликають дискомфорт чи страх.

2.3. Специфіка виявлення в початковій школі:

З огляду на вікові особливості учнів УПШ «Веселка», особлива увага приділяється прихованим ознакам (змінам у поведінці дитини), які можуть свідчити про наявність булінгу: раптова замкнутість, небажання йти до школи, безпричинні сльози, зниження успішності, часта втрата особистих речей або регулярні скарги на погане самопочуття (головний біль, біль у животі) перед початком занять.

III Порядок подання повідомлень:

3.1. Суб'єкти подання звернень:

Повідомлення або заяву про випадок насильства, жорстокого поводження чи булінгу (або про загрозу їх виникнення) в УПШ «Веселка» можуть подати:

- Здобувачі освіти (учні початкових класів, вихованці дошкільного підрозділу);
- Батьки або законні представники дітей;
- Педагогічні працівники, технічний персонал та інші учасники колективу закладу;
- Будь-які інші особи, яким стало відомо про факт насильства (перехожі, свідки тощо).

3.2. Форми та канали подання повідомлень:

Звернення може бути подано в один із таких способів:

- **Письмово** — шляхом особистого вручення заяви керівнику закладу освіти або уповноваженій особі.
- **Усно** — під час особистого прийому у керівника закладу, класного керівника (вихователя) чи практичного психолога (в такому разі приймаюча особа оформлює письмовий акт/доповідну записку).
- **Електронною поштою** — на офіційну електронну адресу УПШ «Веселка» з поміткою «Конфіденційно: булінг/насильство».

- **Анонімно** — через спеціально обладнану «Скриньку довіри», яка розміщена у доступному для дітей місці без камер відеоспостереження, або через спеціальну анонімну форму на вебсайті закладу.

3.3. Реєстрація повідомлень:

- Усі повідомлення (включаючи усні, електронні та анонімні, якщо вони містять конкретні факти) підлягають обов'язковій реєстрації в день їхнього надходження.
- Реєстрація здійснюється уповноваженою особою закладу в спеціальному **Журналі обліку заяв та повідомлень про випадки насильства та булінгу**.
- У разі анонімного повідомлення, у Журналі робиться відмітка «Анонімно», але викладені факти обов'язково перевіряються керівником закладу.

3.4. Особливий порядок (конфлікт інтересів):

- Якщо учасником конфлікту (кривдником або особою, яка покриває булінг) є сам керівник закладу освіти (директор), заява про випадок насильства подається безпосередньо до **засновника закладу** — Управління освіти Ужгородської міської ради, або до територіального органу Національної поліції.

3.5. Конфіденційність інформації:

- Особи, яким стало відомо про випадок насильства чи булінгу у зв'язку з виконанням своїх службових обов'язків чи прийняттям заяви, зобов'язані суворо дотримуватися конфіденційності та вимог Закону України «Про захист персональних даних».
- Розголошення персональних даних постраждалого, кривдника чи свідків без законних підстав заборонено.

IV Терміни реагування:

4.1. Приймання та первинний розгляд звернення:

- **Невідкладно (протягом 1 доби)** — керівник закладу освіти (директор УППШ «Веселка») зобов'язаний розглянути будь-яку заяву або повідомлення (письмове, усне чи електронне) про випадок насильства або булінгу з моменту його реєстрації у закладі.

4.2. Інформування зовнішніх служб та органів:

- **Протягом 3 годин** — у разі виявлення ознак фізичного, сексуального насильства, загрози життю чи здоров'ю дитини, або якщо в діях учасників конфлікту вбачаються ознаки кримінального чи адміністративного правопорушення, керівник закладу освіти зобов'язаний невідкладно повідомити:
 - Ужгородське районне управління поліції ГУНП в Закарпатській області;
 - Службу у справах дітей Ужгородської міської ради.

4.3. Скликання та проведення засідання Комісії:

- **Протягом 3 робочих днів** — з дня реєстрації заяви або повідомлення керівник закладу освіти видає наказ про скликання засідання Єдиної

комісії з реагування на випадки насильства та булінгу для розгляду обставин справи.

4.4. Впровадження невідкладних заходів безпеки:

- **У день отримання повідомлення** — адміністрація закладу освіти вживає негайних заходів для розведення сторін конфлікту в просторі (розподіл по різних кабінетах, групах, зміна розкладу тощо) з метою припинення протиправних дій та забезпечення безпеки потерпілої дитини до моменту повного розгляду справи Комісією.

4.5. Розробка та реалізація програм підтримки:

- **Протягом 5 робочих днів** — після проведення засідання Комісії та ухвалення рішення, практичний психолог закладу спільно з педагогами розробляє індивідуальний план супроводу для потерпілої дитини та план корекційної роботи з кривдником (булером).

4.6. Моніторинг та закриття справи:

- **Щомісячно (або частіше за потреби)** — Комісія здійснює моніторинг ефективності вжитих заходів та стану психологічного клімату в колективі. Справа вважається закритою лише після повного врегулювання конфлікту та підтвердження стабільного позитивного психоемоційного стану всіх його учасників.

V Діяльність Комісії:

5.1. Створення та склад Комісії:

- Єдина комісія є постійно діючим колегіальним органом УПШ «Веселка», що створюється наказом керівника закладу освіти.
- До складу Комісії входять: голова (директор або уповноважена ним особа), секретар, практичний психолог, соціальний педагог (за наявності), представники педагогічного колективу та представники батьківського комітету закладу.
- У разі розгляду випадку за участю конкретної дитини, до засідання Комісії (без включення до постійного складу) залучаються її батьки або законні представники, а також класний керівник (вихователь).
- Для участі в засіданні за згодою можуть залучатися представники Служби у справах дітей Ужгородської міської ради, ювенальної превенції, медичні працівники та фахівці інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ).

5.2. Порядок скликання засідання:

- Засідання Комісії скликається керівником закладу освіти не пізніше ніж через **3 робочі дні** з дня реєстрації заяви або повідомлення про випадок насильства чи булінгу.
- Засідання є правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин від її постійного складу.

5.3. Повноваження та функції Комісії:

- **Оцінка обставин:** Комісія збирає інформацію, заслуховує учасників конфлікту (з дотриманням принципу конфіденційності та безпеки для дитини), опитує свідків та аналізує наявні матеріали.

- **Визначення заходів впливу:** Комісія не встановлює вини та не накладає адміністративні стягнення (це компетенція суду та поліції), але визначає заходи виховного, корекційного та психолого-педагогічного впливу для сторін конфлікту.
- **Розробка плану підтримки:** Комісія затверджує індивідуальний план супроводу для постраждалої дитини та програму виховної/корекційної роботи з кривдником (булером).
- **Моніторинг ситуації:** Комісія здійснює контроль за виконанням ухвалених рішень, оцінює ефективність вжитих заходів та за потреби коригує план дій.

5.4. Забезпечення прав дитини під час засідання:

- Будь-яка дитина (потерпілий, кривдник або свідок) має гарантоване право бути вислуханою під час засідання Комісії в психологічно комфортній та безпечній обстановці.
- Опитування дитини проводиться виключно в присутності практичного психолога та її батьків (або законних представників, якщо вони не є стороною конфлікту).
- Забороняється проведення спільних зустрічей чи очних ставок між потерпілою дитиною та кривдником з метою уникнення повторної травматизації (ревіктимізації).

5.5. Оформлення рішень Комісії:

- Рішення Комісії ухвалюються відкритим голосуванням простою більшістю голосів присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів, вирішальним є голос голови Комісії.
- Засідання Комісії обов'язково фіксується протоколом, який оформлює секретар. Протокол підписують усі присутні члени Комісії.
- Рішення Комісії оформлюються у вигляді рекомендацій, які є обов'язковими для розгляду та виконання адміністрацією закладу, педагогами та батьками здобувачів освіти.
- Копія рішення або витяг з протоколу (з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних») надається сторонам конфлікту за їхнім запитом.

VI Прикінцеві положення:

6.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження наказом директора Ужгородської початкової школи «Веселка» Ужгородської міської ради Закарпатської області.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться в установленому законодавством порядку шляхом видання відповідного наказу керівника закладу освіти.

6.3. Текст цього Положення, правила поведінки учасників колективу, а також контактні дані органів та організацій, які надають допомогу у разі насильства чи булінгу (зокрема номери «гарячих ліній», контакти Служби у справах дітей та Національної поліції), є відкритими та обов'язково оприлюднюються на офіційному вебсайті УПШ «Веселка» та на інформаційних стендах закладу.

6.4. Усі учасники колективу УПШ «Веселка» (педагогічні працівники, технічний персонал, здобувачі освіти та їхні батьки/законні представники) мають бути ознайомлені з цим Положенням під підпис або через електронні системи комунікації закладу. Ознайомлення новоприйнятих працівників та батьків першокласників (або вихованців дошкільного підрозділу) здійснюється до початку освітнього процесу.

6.5. Контроль за дотриманням вимог цього Положення та координацію заходів із запобігання насильству і булінгу здійснює безпосередньо директор УПШ «Веселка».